

Primož Trubar

POSVETILO POBOŽNIM ŽENSKAM

Visoko in blagorodnim,
plemenitim, častitim in pobožnim ženam,
vdovam ter devicam, ki prebivajo v kneževinah
Kranjski, Spodnještajerski in Koroški, v Goriški grofiji itd.,
milost in mir od Boga Očeta po Jezusu
Kristusu, našemu Gospodu
in odrešeniku.

Vteh najhujših težavah in tegobah, ki tudi zaradi varnosti in obrambe drugih narodov pred Turki in podobnimi sovražniki, ki nam, Bog se usmili, že čepe na vratu, pretijo naši ljubi domovini, vam, mojim v Kristusu ljubljenim ženam, sestram, hčeram ter vsem pobožnim ljudem našega rodu, po Psalterju, ki sem ga izboljšal pred enim letom, nisem znal ponuditi koristnejšega nauka, tolažilne besede ali tolažilnega pisanja kot prav ta pisma svetega Pavla, ki doslej še niso bila prevedena v naš jezik.

Vsakdo, ki z razumom in skrbno prebira spise svetega Pavla, bo s pomočjo Svetega Duha spoznal ne samo vso resnico postave in evangelijev, kaj je greh, kako si je moč pred Bogom ponovno pridobi vero, svetost, pravičnost in večno zveličanje, temveč bo iz njih tudi spoznal in se naučil pravilno soditi, kaj je glavni vzrok temu, da Bog Cerkev in njeno ljudstvo enako kot brezbožnike kaznuje in preizkuša s papeško krivo vero,

Cerkev
božja je
povsod
napadana.

Pavel je
resnični oz-
nanjevalec
*Svetega pi-
sma* ter
tolažnik
vseh krist-
janov.

Turki, draginjami, kugo in drugimi nadlogami.¹²¹ Podučila nas bodo tudi o tem, kdo je kriv za vse sedanje nesreče in turške zmage, papežniki ali luteranci, in nas tolažila v vseh notranjih in zunanjih skušnjavah. Nadalje nam govore o tem, kaj o božji jezi in dobroti, o tem, kako je Bog Izraelce, Jude in pogane zaradi malikovanja, neposlušnosti, nečistovanja in tiranstva pa tudi licemerske in hudobne kristjane kaznoval, tistim, ki so se resnično pokesali in živeli v veri, pa uslišal njih molitve ter jim čudežno pomagal iz stiske, govore David, evangelisti in vsi preroki. Nadalje nam povedo, kaj so David, evangelisti in preroki napovedovali in zgodovinsko daljnosežno zapisali o učlovečenju Kristusa, o njegovih zaslugah in o tem, kaj se bo dogodilo pred sodnim dnevom. Vse to je sveti Pavel zbral ter v svojih pismih in pridigah lepo na kratko ter razumljivo zapisal. Naj kdorkoli govori ali sprašuje karkoli o katerem koli poglavju svete krščanske vere, za vsako vprašanje najdemo odgovor, zagovor in razlago v pismih svetega Pavla.

Vse, kar so očetje in sedanji učitelji dobrega, tolažilnega napisali, so povzeli od svetega Pavla.

Kdor pozna pisma svetega Pavla, je dober pridigar, moder, zadovoljen in potrpežljiv kristjan.

Vsi pobožni, nekdanji in sedanji učitelji so zato brali in vztrajno bero pisma svetega Pavla ter jih, ker so priljubljena in koristna, visoko cenijo. Vse, kar so prav, razumno in v pobožnosti napisali o izvirnem grehu, opravičenju, svobodni volji, božjem bivanju, obeh naravah, o Kristusovih dobrih delih, o prihodu sodnega dne, o antikristu, vstajenju, dobrih delih itd. ter proti pelagijancem,¹²² papistom in drugim krivovercem in sektašem, so povzeli iz Janezovih evangelijev in Pavlovih pisem.

Zatorej, naj vsakdo, kdor želi *Sveto pismo* z vsemi nauki krščanske vere dobro razumeti, se zavarovati pred napačno razlago in zavajajočim naukom, si v vseh skušnjavah, tegobah in smrtnih težavah dobiti primerno tolažbo ter z mirno vestjo v

121 2 Tes 2,11.12

122 Pripadniki nauka, ki ni priznaval izvirnega greha in učil, da se človek lahko zveliča brez božje milosti. Po irskem menihu Pelagiju iz 5. stoletja.

močni veri in velikim upanjem, s potrpljenjem in radostjo dočakati čudovito pojavo in povratek našega mogočnega Boga Jezusa Kristusa ter doseči večno blaženost, ta naj pogosto, marljivo in z razumom bere spise svetega Pavla. O vsebini in veliki koristi njegovih spisov, o njegovih prejšnjih pismih Rimljanom, Korinčanom in Galačanom sem več govoril že v dolgem slovenskem predgovoru,¹²³ nekaj pa nameravam povedati tudi pozneje.

Ta nepojmljivi nebeški zaklad v pismih svetega Pavla ter velika nevarnost, strahota in stiska, v katerih se, kot sem že omenil, sedaj nahaja naša ljuba domovina, so me spodbudili, da sem ta Pavlova pisma tako kot prejšnja s kratkimi razlagami in opombami (v katerih tista mesta, kjer po hebrejski navadi piše skrivnostno, razjasnil ter najpomembnejše nauke, tolažbe in prerokbe posebej označil) dal natisniti. Zelo si želim, da bi jih naši Kranjci in ostali Slovenci često prebirali, da bi postali razgledani, dobri poznavalci Biblije ali, kot pravijo starejši, dobri bibličisti. Da naše prave krščanske vere z vsemi nauki ne bi izpričevali samo z vedenjem iz postil in dolgih razlag, temveč bi oznanjali iz samega izvora besedil in pregovorov *Svetega pisma* in katekizma ter v vseh preizkušnjah in razpravah v njih vztrajali, jih branili in zmagovali ter v njih našli tolažbo.

Zato pa, visoko in blagorodne, plemenite, krepostne ter bogaboječe žene, vdove in device, ker po posebnem navdihu in milosti Svetega Duha kažete posebno vnemo, ljubezen in naklonjenost do božje besede, v kar sem se prepričal prvič predvsem iz tega, ker na vseh svojih gradovih, dvorih ter domovih hranite biblične in druge nabožne knjige v nemškem in slovenskem jeziku ter jih ne puščate tako kot nekateri ležati

Vsi kristjani naj znajo svojo vero braniti s katekizmom in *Svetim pismom*.

Iščite v pismih, pravi Kristus, Jn 5, ona pričajo o meni in v njih boste našli večno življenje.¹²⁴

123 *Tiga Noviga testamenta ena dolga predgovor* 1557, 42. poglavje, 4b.

124 Jn 5, 39.40: Preiskujete Pisma, ker mislite, da imate v njih večno življenje, a prav ta pričujejo o meni. Toda vi nočete priti k meni, da bi imeli življenje.

neprebrane in zaprašene po klopeh, temveč ste z branjem in petjem iz njih svoje ljube otročiče, služinčad in prenekaterega podložnika privedle v objem stare zveličavne vere in do pravega razumevanja celotnega katekizma. Tudi ste se mnoge od vas, ki ste bile rojene v Avstriji, na Zgornjem Štajerskem in Tirolskem, iz njih naučile slovenskega jezika pa tudi druge tega naučile brati. Drugič, kot je znano, vaša zasluga, da sem bil iz svojega prvega Patmosa¹²⁵ ponovno poklican v domovino, ni nezatna tudi za to, da je bila v Ljubljani in v drugih krajih ponovno vzpostavljena prava krščanska božja služba, ki ste jo marljivo ter z zadovoljstvom in veseljem, zapuščajoč svoja velika, na novo osnovana gospodinjstva, od daleč z velikimi stroški obiskovale tudi med pregnanstvom. Tretjič, ker ste ne samo nam, cerkvenim služabnikom, v naših stiskah in preganjanju resnično kot prave kristjanke, tako kot šunemska vdova Elizeju, pobožna vdova iz Sarepte Eliji, pobožne žene iz Galileje Gospodu Kristusu ter Fojba, Lidija in druge bogaboječe žene Pavlu, nudile pomoč in zatočišče, temveč ste z ustanavljanjem in vzdrževanjem darilnikov in svojimi nesebičnimi prispevki tako izkazale, da so poleg siromašnih udov naše Cerkve in veroizpovedi v svojih boleznih, stiskah, starosti in smrtnih urah bili pomoči in tolažbe deležni tudi tuji preganjani pridigarji in kristjani, pa tudi pomoči potrebni nasprotniki naše krščanske vere itd. Taki in njim podobni božji darovi ter pobožne kreposti, ki jih posedujete, so resnični sadovi in znamenja vaše goreče vneme za božjo besedo in njeno razumevanje. Za vse to in iz hvaležnosti za vso dobroto, ki ste jo izkazale tudi meni, sem to knjigo želel posvetiti vam

2 Kr 4;
1 Kr 17;
Lk 8;
Rim 16;
Apd 16.¹²⁶
V stari in
novi zavezi
so ženske
za cerkve
storile
mnogo
dobrega.

125 Patmos, majhen neploden skalnat otok pred zah. obalo Male Azije. Pri Trubarju sinonim za njegovo izgnanstvo (Raz 1,9: *Jaz, Janez, vaš brat in z vami soudeležen pri stiski, kraljestvu in stanovitnosti v Jezusu, sem bil zaradi Božje besede in zaradi Jezusovega pričevanja na otoku, ki se imenuje Patmos.*)

126 Prim. 2 Kr 4,8; Lk 8,2-3, 43-48; Rim 16,1-2.6. 12-15; Apd 16,40.

vsem in vsaki posebej ter v vašem imenu izdati. Ob tem pa bi vas rad prosil, da tako kot do sedaj še naprej poslušate in berte božjo besedo in tega nikdar ne opustite. S tem boste v svojih najtežjih skušnjavah in tegobah deležne božje tolažbe s potrpežljivostjo pa boste dosegle blagor svoje duše.

Bogokletnežem in brezbožnim lažnivim kričačem, ki me bodo ob vinu ter s prižnic ponovno na najodvratnejši način obrekovali, ker omenjene vaše božje darove – tako kot Pavel lastnosti Filipljanov in Tesaloničanov – v tem pisanju javno častim kot posnemanja vreden vzgled ter to knjigo posvečam in namenjam ženam, pa bom v zagovor odgovoril s preroki, apostoli, z našim Gospodom Kristusom samim in z njegovimi angeli. Pa tudi s Tertulianom¹²⁷ in s Hieronimom¹³⁰ ter z drugimi starimi in novimi pobožnimi učitelji in pisci, ki so našli zatočišča pri poštenih ženah, jim pridigali, posvečali knjige in pisali pisma ter njih vero, bogoljubnost in krepost javno slavili ter hvalili v svojih pridigah in spisih. Večni Bog in oče našega Gospoda Jezusa Kristusa naj vas obvaruje s svojim duhom in besedo v svobodnem spoznanju Boga in njegovega sinu na vekomaj. Napisano v Derendingenu, meseca januarja leta 1567.

Rim 15;
Jak 1.¹²⁷

Ženske so tudi dedinje milosti življenja. 1 Pt 3.¹²⁸ Zakaj jim torej brani-jo branje Svetega pisma.

Vaše milosti, časti in kreposti
ponižni in zvesti kaplan

Primož Trubar
tukajšnji župnik.

127 Prim. Rim 15,4; Jak 1,22-25.

128 Prim. 1 Pt 3,1-7.

129 Tertullian Quintus Septimus Florens, cerkveni oče, okrog 162 do 220.

130 Hieronim iz Stridona, cerkveni oče, okrog 340 do 420.

Posvetilo je prevzeto iz 11. knjige *Zbranih del Primoža Trubarja* (glavni urednik Jonatan Vinkler). V nemščini napisano posvetilo v knjigi *Svetiga Pavla lystuvi, htim Efeseriem* [...] iz leta 1567 je prevedel Edvard Vrečko, urednik 11. knjige. Ponatis iz elektronske izdaje *Zbranih del*, ki so dostopna tudi na spletu (npr. Google: Zbrana dela Primoža Trubarja XI), je za nekomercialno uporabo dovolil založnik, Pedagoški inštitut v Ljubljani. – Uredništvo.